

Sertifikācijas iniciatīvas un jaunā vides politika

PAMATMĒRĶIS

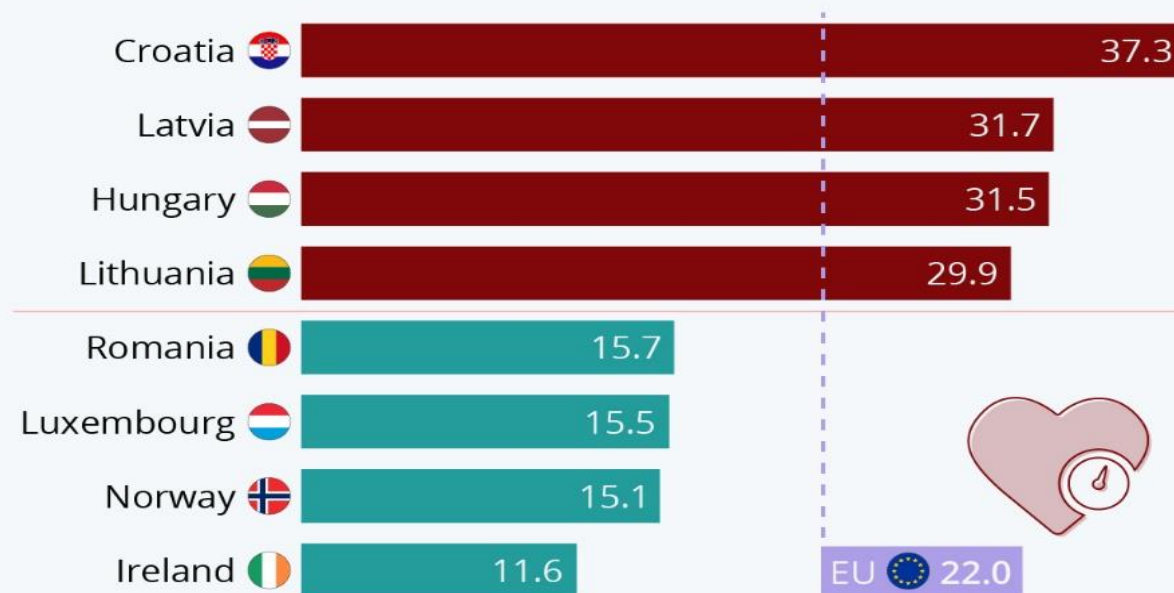
Veicināt atbildīgu mežu
apsaimniekošanu un
diskusijas par ilgtspējīgu
mežsaimniecību - videi
draudzīgu, sociāli
labvēlīgu, ekonomiski
pamatotu un Latvijai
atbilstošu!

2021...

Europe Under Pressure

Share of population with high blood pressure
in the EU in 2019 by country (in %)

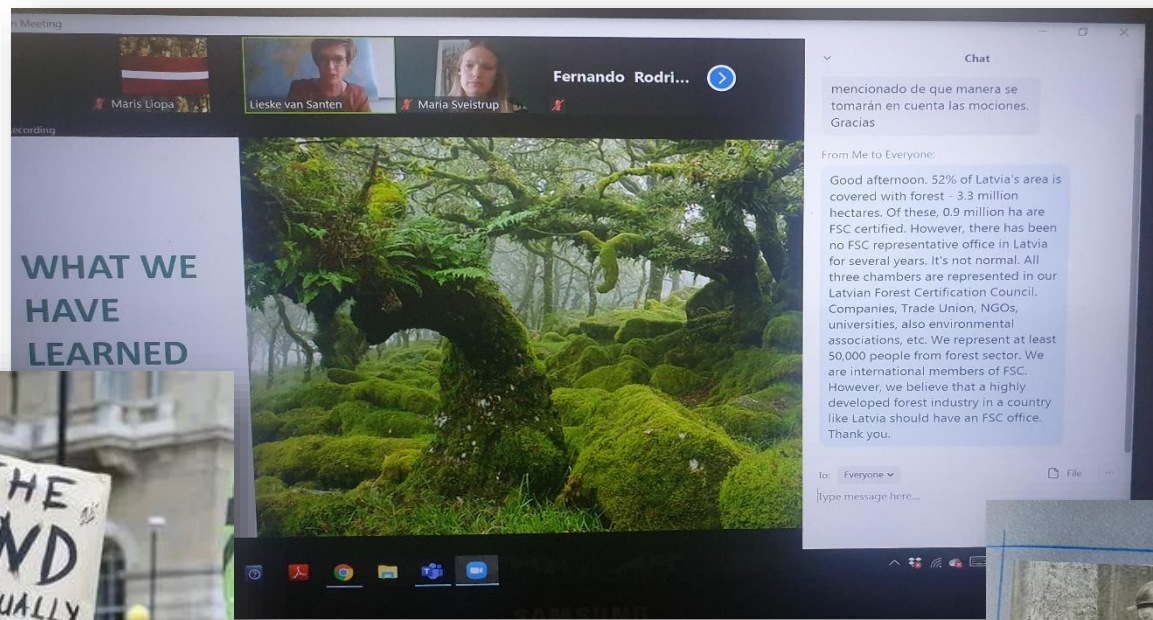

Based on 4,000-25,000 respondents 15 years or older
living in private households by country; 2018-2020
Source: Eurostat

Viena no 2021.gada dienām:

«END OF WORLD: Humans have just 30 YEARS to prevent climate CATASTROPHE - shock warning

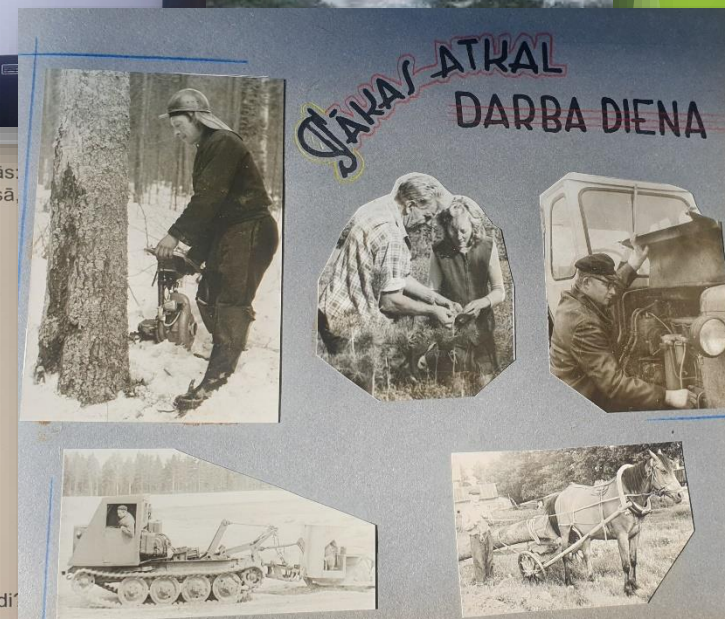

Marija vēlas nokrāsot vistu galvas, spārnus un astes trijās dažādās krāsās: brūnā, baltā un zilā. Vienas vistas galvu viņa nokrāsoja brūnā krāsā, spārnus – baltā krāsā, bet asti – zilā krāsā.

27. uzdevums

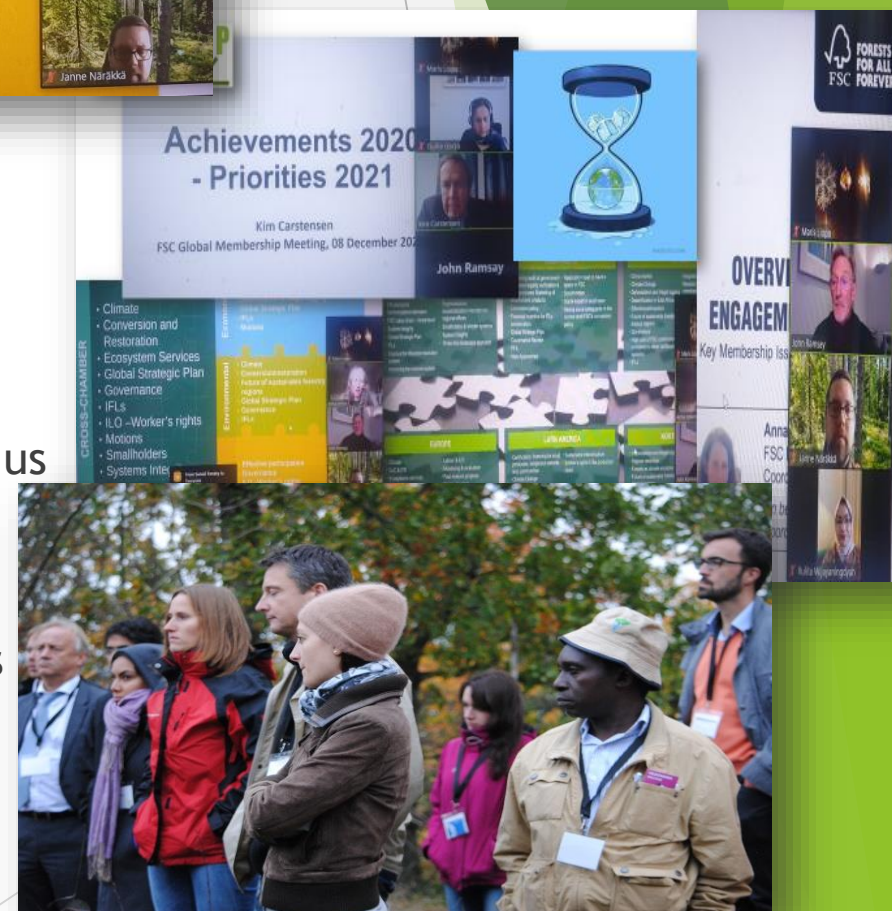
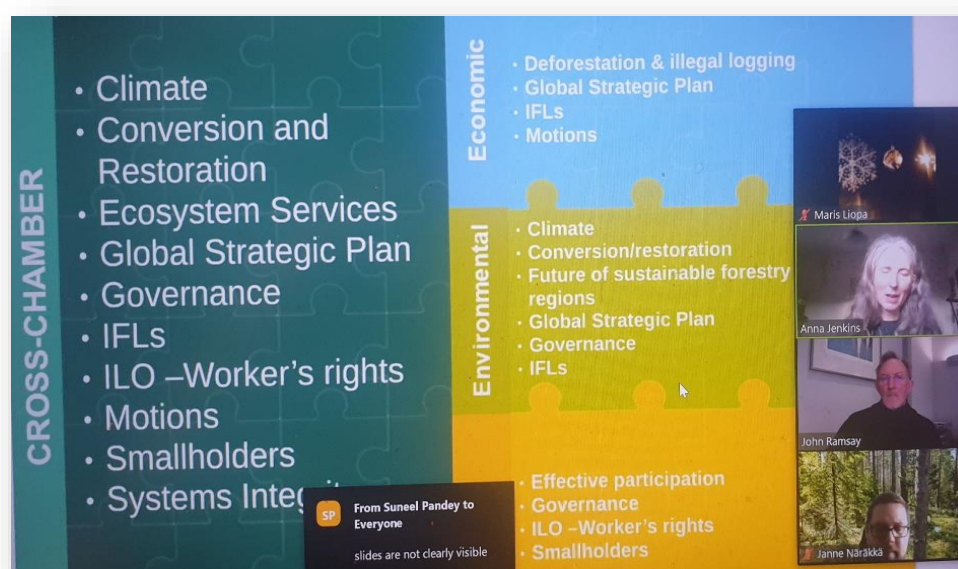
Cik vēl vistu Marija var nokrāsot tā, lai visas vistas būtu nokrāsotas dažādā

Gads FSC sistēmā...

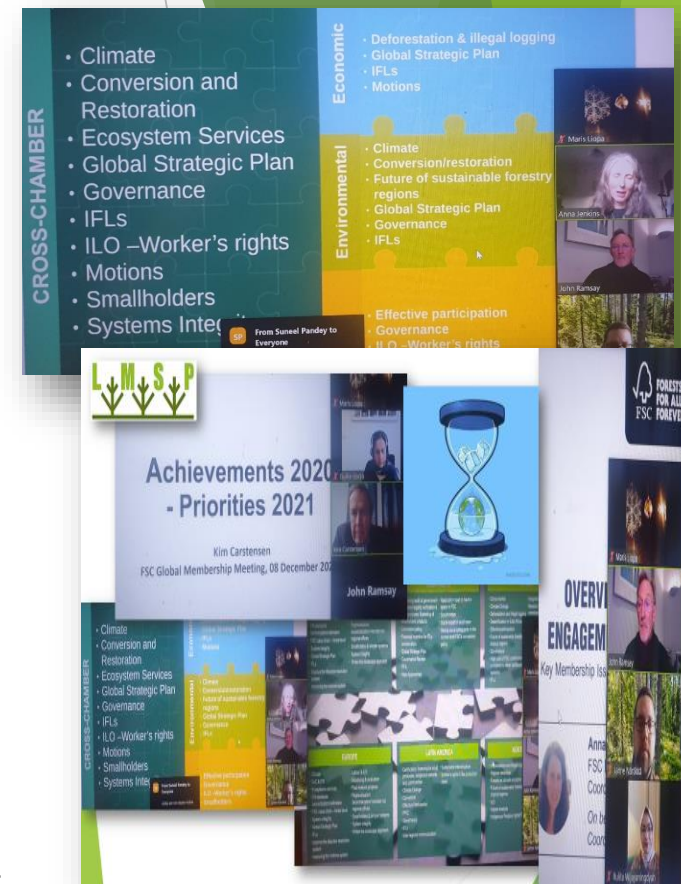
- ▶ FSC aktivitātes gada sākumā:
- ▶ 25. janvāris
- ▶ Iniciatīvu platforma. Tēmas: Neskartās mežu ainavas, Klimats un ekosistēmu pakalpojumi, Darbinieku tiesības
- ▶ 31. janvāris
- ▶ Kandidātu pieteikšana Direktoru padomes vēlēšanām. 2021. gadā būs iespēja apstiprināt vai pārvēlēt sešus FSC Direktoru padomes pārstāvjus
- ▶ 31. janvāris
- ▶ FSC meklē kandidātus FSC Sociālās sekcijas organizētāja amatam, kas darbos līdz FSC Ģenerālajai asamblejai 2021. gadā un tās laikā

FSC aktivitātes 2021 - Ģenerālās Asamblejas gadā

- ▶ FSC 60 Iniciatīvas - Politikas Priekšlikumi(balsošana par 47)
- ▶ Svarīgākās mūsu skatījumā ir:
- ▶ **Iniciatīva nr.8 - Par reģionālajiem birojiem un decentralizāciju:** ierosināts saskaņot trīs FSC pārvaldības līmeņus decentralizētā, efektīvā, uz sadarbību vērstā, līdzdalībā un inovatīvā pārvaldības modelī, kas:
 - ▶ i) ievēro labas pārvaldības principus,
 - ▶ ii) ratificē biedru kā maksimālās organizācijas tiesības pieņemt lēmumus.
 - ▶ iii) integrēt nacionālās un reģionālās perspektīvas globālajā stratēģiskajā redzējumā.
- ▶ Šī ierosinājuma pamatojums ir palielināt biedru līdzdalību valsts un reģionālajā līmenī, kas ir nepietiekami pārstāvēti FSC. Dažos reģionos nacionālais līmenis, kas pilnvaro dalībniekus un stimulē locekļu līdzdalību, nepastāv. Dažās vietās locekļi maz vai vispār nepiedalās reģionālo lēmumu pieņemšanā, un reģionālie biroji nesazinās ar locekļiem.

FSC aktivitātes 2021 - Ģenerālās Asamblejas gadā

- **Iniciatīva Nr.12** - par FSC Starptautiskās valdes locekļu ievēlēšanas modeļa pilnveidošanu, lai līdzvērtīgi atspoguļotu meža platības reģionos ar to pārstāvniecību valdē: NVS reģionā starp 6 FSC globālajiem reģioniem ir 25% pasaules meža seguma. Nesen tas kļuva par pasaules līderi FSC sertifikācijas jomā, kas acīmredzami prasa no visām FSC institūcijām pastiprinātu uzmanību šīs plašās mežu platības esošajām problēmām. Mūsu meži juridiski paliek valsts līmenī, bet visa apsaimniekošana tiek nodota reģionālajām pašvaldībām un mežizstrādes uzņēmumiem. Plašā teritorija, ārkārtīgi vāja un vāja mežizstrādes un tirgu kontrole, korupcija reģionālajā mežu pārvaldībā un Sibīrijas uzņēmumu pilnīga atkarība no Ķīnas tirgiem rada šķēršļus FSC popularizēšanai
- **Iniciatīva nr.13** - par pilsētu mežiem: Vairāk nekā puse pasaules iedzīvotāju dzīvo pilsētās. Tiek prognozēts, ka līdz 2050. gadam divas trešdaļas cilvēku dzīvos pilsētu teritorijās. Arvien biežāk pilsētu meži sniedz cilvēcei vērtīgus ekoloģiskos un sociālos (dzīves kvalitātes) ieguvumus. Pilsētu meži sniedz tādas pakalpojumus kā klimata mērenība, kas savukārt samazina enerģijas izdevumus pilsētu dzesēšanai vasarā un pilsētu apkurei ziemā. Pilsētu meži arī uzlabo gaisa kvalitāti, filtrējot piesārņotājus un cietās daļiņas, ko lielākā daļa cilvēku elpo katru dienu. Klimata pārmaiņas tikai palielina pilsētas mežu priekšrocības un nepieciešamību nodrošināt, ka pilsētu meži tiek labi pārvaldīti

FSC aktivitātes 2021 - Ģenerālās Asamblejas gadā

- **Iniciatīva nr.23 - ĪSV saglabāšana ainavu līmenī ar uzsvaru lietusmežu teritorijās.** FSC sertificētām organizācijām ir jāsadarbojas ar visām ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu, ka ĪSV tiek uzturēti mežos visā plašākā ainavā. Šobrīd tiek ņemti vērā tikai draudi, ko rada meža apsaimniekošanas darbības, vienlaikus pilnībā ignorējot ārējos apdraudējumus, kas bieži vien ir daudz nozīmīgāki, piemēram, malumedniecība, nelikumīga mežizstrāde, mežu, tostarp ĪSV un NMA(IFL-neskartās meža ainavas), pārveide alternatīvā zemes izmantojumā (meža plantācijas, rūpnieciskā lauksaimniecība, kalnrūpniecība utt.).15 miljoni ha tropu dabisko mežu ir sertificēti ar FSC, 8% no kopējās FSC sertificētās mežu platības visā pasaulē un tikai 2% no dabisko mežu platības tropos.Kongo baseinā tikai 1,3% no visiem IFL atrodas FSC sertificētās FMU; lietotne. 25% no visiem IFL atrodas aizsargājamās teritorijās; apsaimniekotajos mežos atrodas tikai 15-20% no visiem IFL; un vairāk nekā 50% no visām IFL teritorijām atrodas ārpus aizsargājamām teritorijām vai apsaimniekotiem mežiem

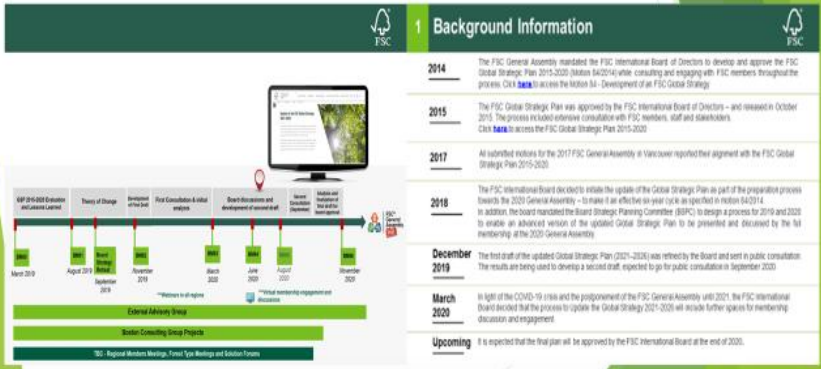
FSC aktivitātes 2021 - Ģenerālās Asamblejas gadā

- ▶ **Iniciatīva nr.15 - pārtraukt pašreizējo “ilgtspējīgas intensifikācijas” procesu un turpināt darbu pie attiecīgajām tēmām esošajos FSC procesos un struktūrās.** Motivācijas ir FSC pamatā un ir daļa no katra sertificētās darbības un FSC personāla ikdienas darba, taču tā noteikti ir maldinoši apzīmēta kā “ilgtspējīga intensifikācija”. Iespējamais šāda procesa nosaukums varētu būt “Izvēlēto meža apsaimniekošanas jautājumu izvērtēšana un iespējas uzlabot FSC sertifikācijas vispārējo ieguvumu.
- ▶ **Iniciatīva nr.19 - valsts mežu nozīme mežsaimniecībā.** Priekšlikuma īstenošanai būs jāizskata nacionālās dabas resursu saglabāšanas un aizsardzības stratēģijas. FSC sertificēti uzņēmumi nedrīkst novirzīties no nacionālā regulējuma, lai izpildītu šos ierosinājumus (atbilstība 1. principam). “Nemt vērā un ievērot valsts noteikumus un stratēģijas, kas attiecas uz dabas resursu saglabāšanu un aizsardzību un zemes piešķiršanu un izmantošanu.”
- ▶ **Iniciatīva nr. 21 - holistiska (sistēma un tās īpašības tiek analizētas kopumā) pieeja ĪSV2 saglabāšanai.** Ideālā gadījumā šo vērtību sadalījumam būtu jānosaka, kuras teritorijas ir jāpārvalda, izmantojot stingru aizsardzību, un kuras teritorijas var lokāli apsaimniekot vairākiem mērķiem. FSC ir jānodrošina, lai pasaules mežu apsaimniekošana būtu videi piemērota, sociāli izdevīga un ekonomiski dzīvotspējīga. FSC pašlaik, nosakot IFL(Intact Forest Landscapes-Neskartas meža ainavas), ņem vērā tikai vides aspektus. Turklāt pēdējos gados FSC īstenošana koncentrējās tikai uz to, lai nodrošinātu IFL kā vides resursu aizsardzību, neņemot vērā sociālo un ekonomisko attīstību. FSC pašreizējā pieeja neuzskata IFL par resursu, kas veicinātu sociālo un ekonomisko attīstību

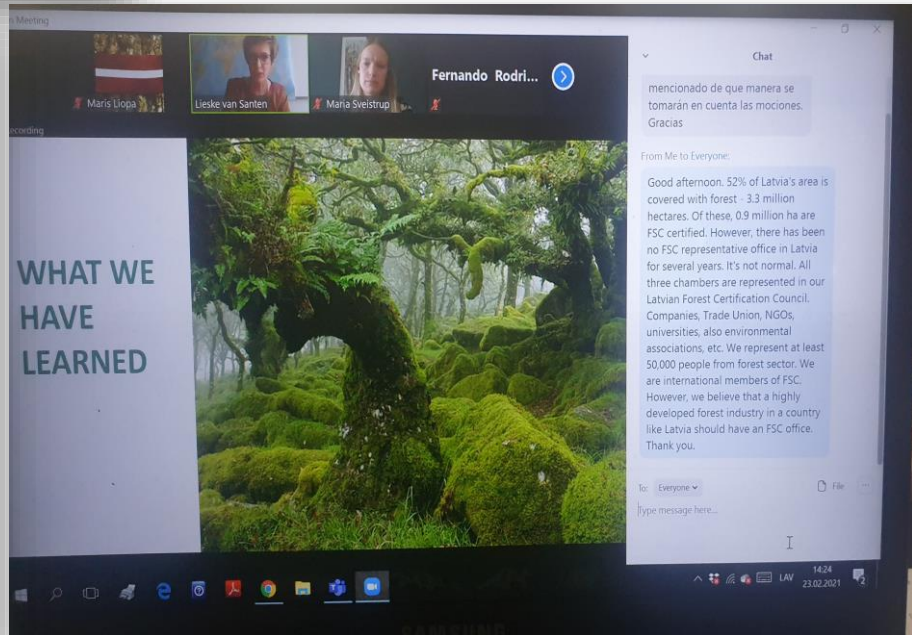
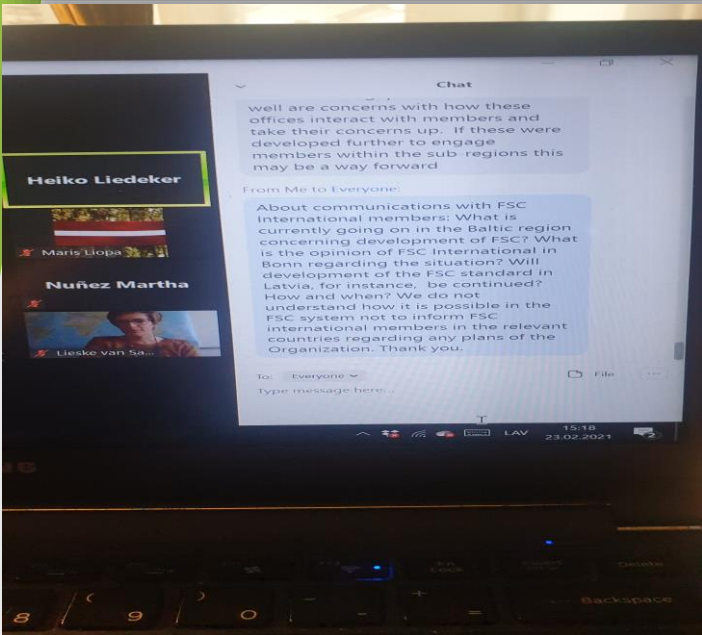

Jaunā FSC Globālā Stratēģija 2021- 2026

FSC Ģenerālā Asambleja 2021 25.10 – 29.10

F Principi*, kritēriji* un indikatori*

Indikators	FSC starptautiskie indikatori (IGI)	FSC Pagaidu Nacionālais meža apsaimniekošanas standarts Latvijai	Priekšlikumi par FSC Pagaidu Nacionālo meža apsaimniekošanas standartu Latvijai redakciju un pamatojums
1. PRINCIPS. LIKUMU IEVĒROŠANA Organizācija* ievieš visus piemērojamās tiesību aktus* un noteikumus, kā arī valsts ratificētos* starptautiskos nolikumus, konvencijas un vienošanās. PRINCIPLE* 1: COMPLIANCE WITH LAWS The Organization* shall comply with all applicable laws*, regulations and nationally-ratified* international treaties, conventions and agreements.			
1.1 Organizācijai* ir skaidri noteikti juridiskie statusi, ko nosaka dokumentēta un neapstrīdama juridiski noformēta reģistrācija*, ar kompetētās* iestādes dotu rakstisku atļauju veikt konkrētās darbības. 1.1 The Organization* shall be a legally defined entity with clear, documented authorization from the legally competent* authority for its activities.			
Atbildīgais: Juridiskais departaments			
1.1.1.	Juridiski noformēta reģistrācija*, kas ļauj veikt visus pasākumus, kuri ietilpst sertifikāta darbības jomā, ir dokumentēta un neapstrīdama.	Juridiski noformēta reģistrācija*, kas ļauj veikt visus pasākumus, kuri ietilpst sertifikāta darbības jomā, ir dokumentēta un neapstrīdama.	Legal registration* to carry out activities within the scope of the certificate is documented and unchallenged.
1.1.2	Juridiski noformēta reģistrācija* ir piešķirusi kompetētās* iestādes likumā noteiktā kārtībā.	Juridiski noformēta reģistrācija* ir piešķirusi kompetētās* iestādes likumā noteiktā kārtībā.	Legal registration* is granted in the manner prescribed by law.

Starptautiskie vispārējie i standartos drīkst gan pārī

FSC principi (1-10)
- dokumentā izcelti ar zaļu krāsu.

FSC kritēriji (dokumentā izcelti ar zaļu krāsu)

Kas jau 2021.gada jūnijā neizskatījās pieņemams:

- **ĪSV ietvars Latvijai nav pieņemams.** Latvijā ir daudz ES nozīmes dzīvotņu, kas ir plaši izplatītas un atrodas ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (nav retas, apdraudētas vai izmirstošas). Nav arī skaidrs, ko nozīmē potenciāla dzīvotne? Kā potenciāla dzīvotne var būt reti sastopama, apdraudēta vai izmirstoša? Saskaņā ar likumu Latvijā labvēlīgs ES nozīmes dzīvotņu aizsardzības statuss tiek nodrošināts, izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: valsts dabas rezervātus, nacionālos parkus, valsts rezervātus, biosfēras rezervātus un mikroliegumus. Saskaņā ar ĪSV sistēmu visas šīs teritorijas ir iekļautas ĪSV2 un, pamatojoties uz FSC definīciju, attiecas arī uz ĪSV3 kategoriju.
- **Reto vai apdraudēto sugu definīcija nav pieņemama.** Sarakstā ir gan aizsargātas, gan neaizsargātas retas un plaši izplatītas sugas. Turklāt daļa sugu nav saistītas ar meža dzīvotnēm. Latvijā dati par aizsargājamo sugu izplatību ir novecojuši, vairumam sugu dati nav pieejami vai ir nepilnīgi.
- **Strīdu izšķiršanas procedūra nav pieņemama.** Kāpēc tas ir iekļauts PNS? Ir diezgan dīvaini, ka sertifikācijas iestādes un ASI ir iestādes, kas risina sertifikāta turētāja pretenzijas. 7. punktā (B pielikums) teikts, ka "strīda ierosinātājs tiek informēts par strīdu risināšanas procesa gaitu un iznākumu, un saprātīgā veidā tiek mēģināts panākt apmierinošu vienošanos starp strīda ierosinātāju un organizāciju". PIEZĪME: Ja netiek panākta apmierinoša vienošanās, sertifikācijas iestāde un / vai FSC var tikt iesaistīta strīdu risināšanas procesā. Tāpat nav skaidrs, ko nozīmē vārds "vienošanos". Jāpiebilst, ka citām valstīm šāda pielikuma nav.
- **Saskaņā ar dokumenta "FSC-STD-60-002 Nacionālo mežu uzraudzības standartu struktūra un saturs" 4.4. punktu katram rādītājam jāatbilst SMART principam (specifisks, izmērāms, sasniedzams, nozīmīgs, laika ierobežots).**

PNS daudzi rādītāji tiek ierakstīti un iekļauti, neizmantojot skaidru un konsekventu vārdu krājumu, kurā nav subjektīvu elementu, piemēram, tādas frāzes kā "nozīmīgs".

L M S P

"drīkst": norāda uz darbības virzienu, kas ir pieļaujams standarta dokumenta robežās.

"var": norāda uz materiālu, fizisku vai sekojošu darbību iespējamību vai iespējām.

FSC Pagaidu Nacionālais meža apsaimniekošanas standarts Latvijai

FSC-STD-XXX-VV-YYYY Description LA

NOTE ON THIS ENGLISH VERSION:

This is the official version of the National Forest Stewardship Standard that is approved by FSC International, and it is available at fsc.org. Any translation of this version is not an official translation approved by FSC International. If there is any conflict or inconsistency between the approved English version and any translated version, the English version shall prevail.

[Adapted from ISO/IEC Directives Part 2: Rules for the structure and drafting of International Standards]

"shall": indicates requirements strictly to be followed in order to conform with the standard; 'shall not' indicates a prohibition.

"should": indicates that among several possibilities one is recommended as particularly suitable, without mentioning or excluding others, or that a certain course of action is preferred but not necessarily required.

The Organization can meet these requirements in an

equivalent way provided this can be demonstrated and justified.

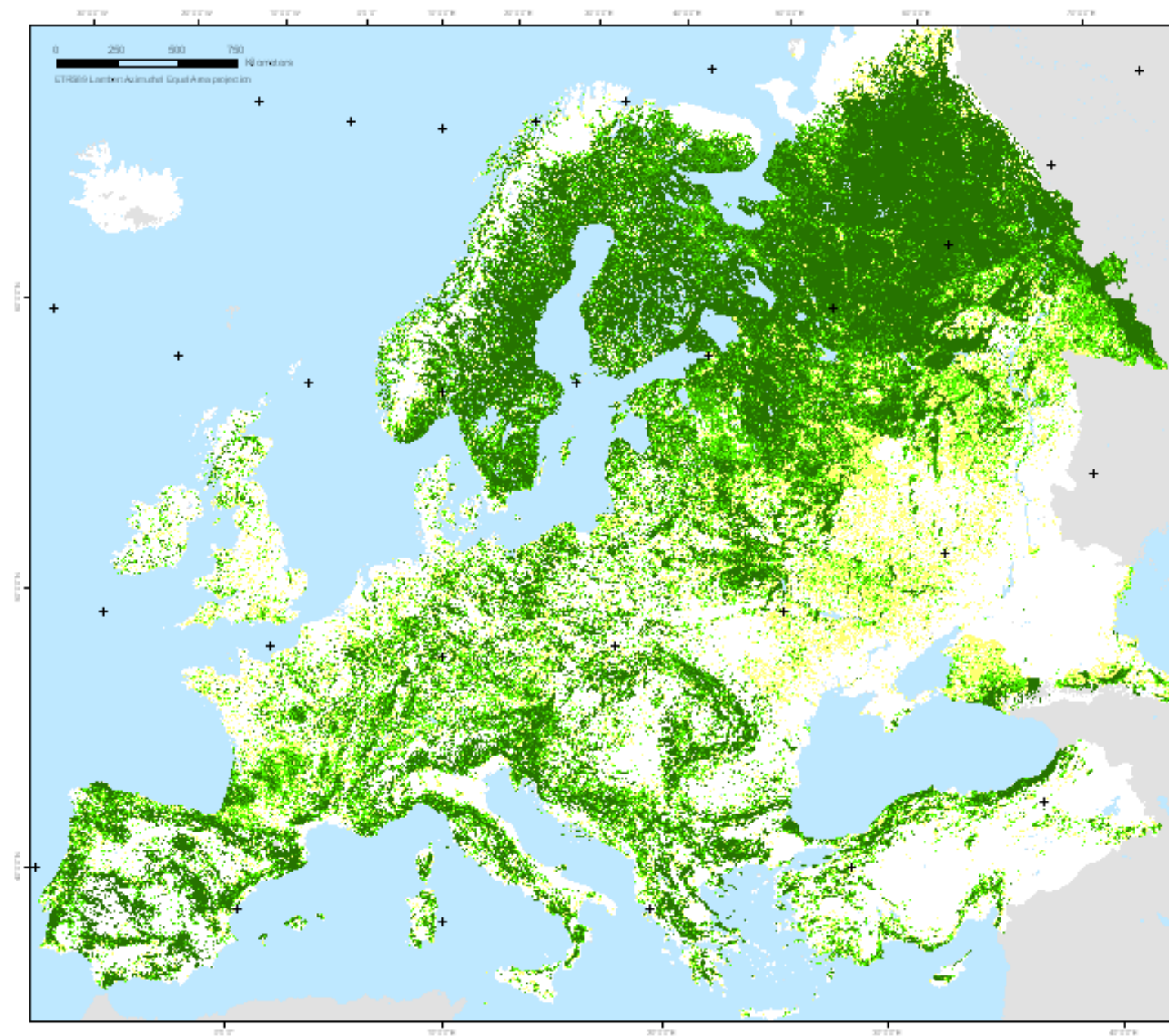
"may": indicates a course of action permissible within the limits of the standard; 'need not' indicates that a specified course of action is not a requirement.

"can": is used for statements of possibility and capability, whether material, physical or causal.

L M S P

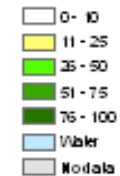

[illegible]

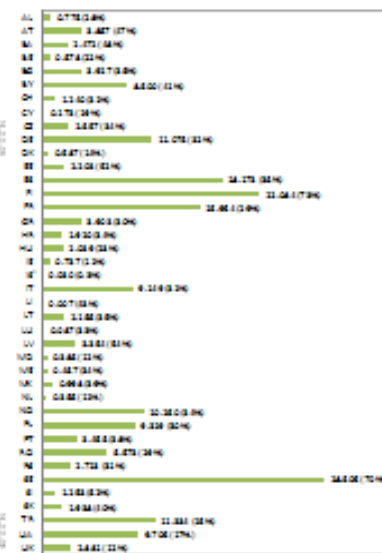

FOREST MAP OF EUROPE

(geographical Europe, Cyprus and Turkey)

Proportion of forest from land area
(% at 1km x 1km resolution)

Forest area by country (Millions hectares)
and percentage from total land area:

Hull and I-edition (European party) 10.1.18 at 16.07.09

^a based on Formet Europe 2011; not included in map due to lacking satellite data coverage

Total forest area shown in the map: 275 200 Ht ha (37%)

Two different early-phase, action products.

hypolife, inc. europe distribution map-chy1002

www.informaworld.com

Meži un Eiropas Savienības «jaunā politika»

ES nav izvirzījusi konkrētus mērķus vai mērķrādītājus mežu biodaudzveidībai vai to veselības stāvoklim. Tomēr uz mežiem attiecas arī šādi vispārīgi mērķi:

1. Dzīvotņu direktīvas un Putnu direktīvas² mērķis ir Kopienas interesēs saglabāt vai atjaunot dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras sugu aizsardzību labvēlīgā saglabāšanas stāvoklī un aizsargāt visas savvaļas putnu sugas, kas ir sastopamas dabā ES. Aptuveni 50 % no *Natura 2000* teritorijām ir meži.

2. Saskaņā ar ES pienākumiem, kuri noteikti ANO Konvencijā par bioloģisko daudzveidību, ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijas līdz 2020. gadam mērķis bija apturēt biodaudzveidības izušanu unekosistēmu pakalpojumu degradāciju Eiropas Savienībā un atjaunot tos, ciktāl reāli iespējams, vienlaikus palielinot ES ieguldījumu, lai novērstu biodaudzveidības izušanu visā pasaulē.

3. Dalībvalstīm līdz 2030. gadam nodrošināt, ka neviena aizsargājamā biotopa un sugas saglabāšanās tendences un stāvoklis nepasliktinās. Turklāt dalībvalstīm būs jānodrošina, ka vismaz 30 % sugu un biotopu, kuru stāvoklis patlaban nav labvēlīgs, nonāk labvēlīgā stāvoklī vai uzrāda ļoti pārlicinošu virzību uz to. Stratēģijas mērķis ir arī noteikt, kartēt, uzraudzīt un stingri aizsargāt visus atlikušos ES pirmatnējos un vecos mežus.

BET: ...Pārbaudītie mežsaimniecības pasākumi neizmantoja iespējas būtiski veicināt biodaudzveidību un cīnīties ar klimata pārmaiņām...

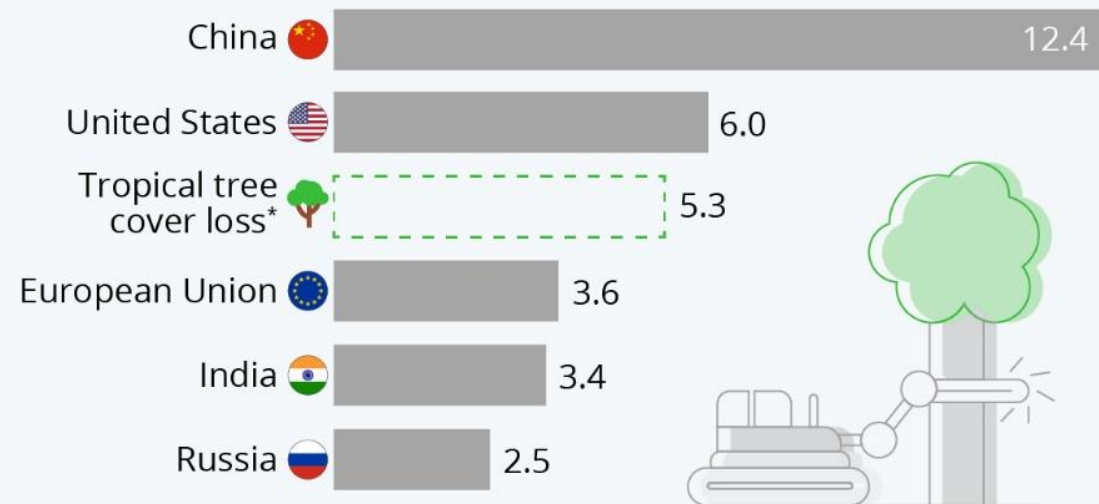
Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas mežu ekosistēmas – Stāvoklis un tendences (IEA, 2015. gads)

Klimata tiesvedība ir kļuvusi par spēcīgu instrumentu, lai paātrinātu cīņu pret klimata pārmaiņām ar daudziem vēsturiskiem tiesas lēmumiem, kas liek valdībām pastiprināt emisiju samazināšanas centienus. Spriedumi ir parādījuši, ka tiesas arvien vairāk atzīst klimata pārmaiņas par cilvēktiesību problēmu un ka tiesneši ir gatavi iet līdz savu pilnvaru robežām, lai piespiestu valstis īstenot vērienīgu klimata politiku..."

The Huge Carbon Footprint of Tropical Deforestation

Estimated annual CO₂ equivalent emissions (in Gt/year)

* Gross emissions from deforestation and other disturbances. Country data (2018) excludes the effects of land-use change and forestry. Tree cover figure is the average from 2001 to 2019.

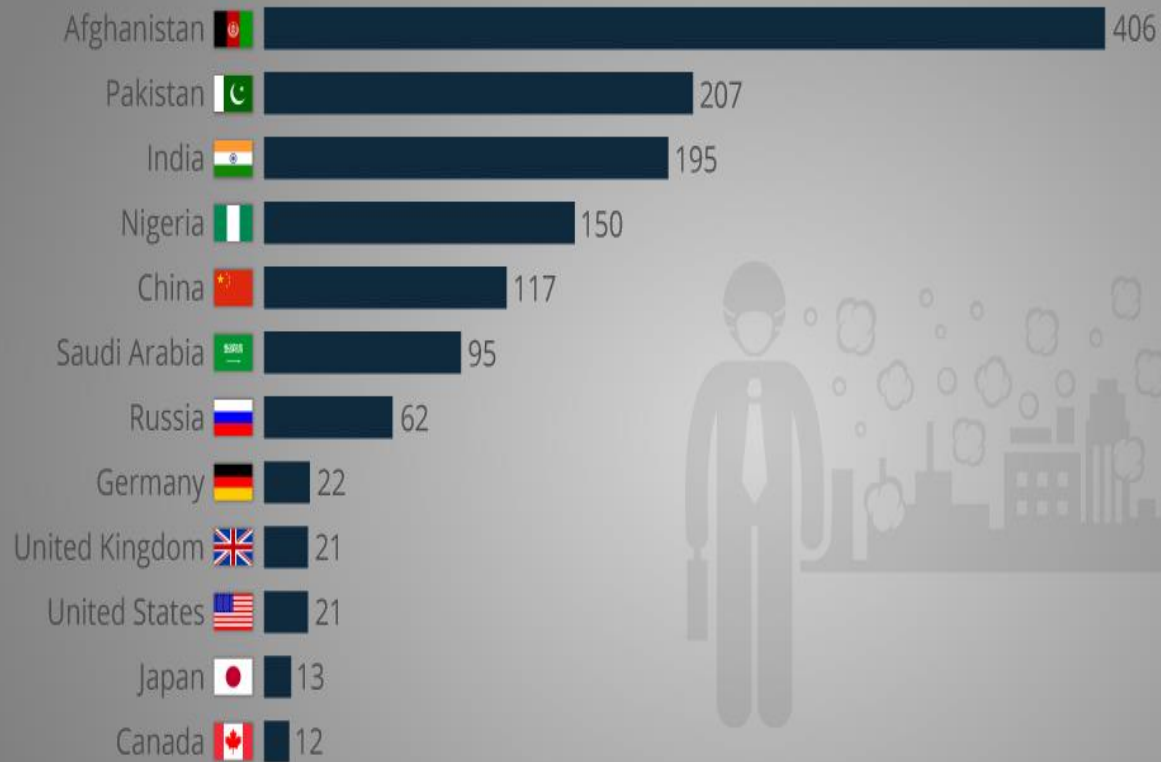
Sources: World Resources Institute, Global Forest Watch

statista

Deaths From Air Pollution Worldwide

Age-standardized deaths per 100,000 people attributable to air pollution (2016)*

* Selected countries. Age-standardized takes into account deaths per 100,000 people and standardizes based on the age structure of the population. It therefore corrects for population size and age demographics.

@StatistaCharts

Source: Health Effects Institute: State of Global Air 2018

statista

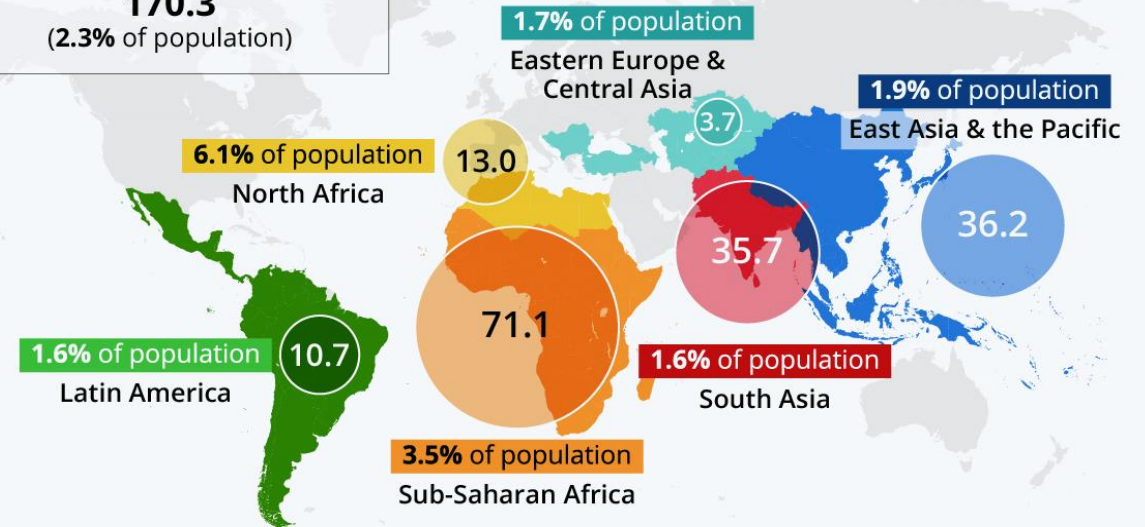
Climate Change, the Great Displacer

Average number of internal climate migrants by 2050 per region (in millions)*

Total in surveyed regions

170.3
(2.3% of population)

* Modeled on pessimistic reference = High emission & unequal development scenarios concerning water availability, crop productivity and sea-level rise

Source: World Bank

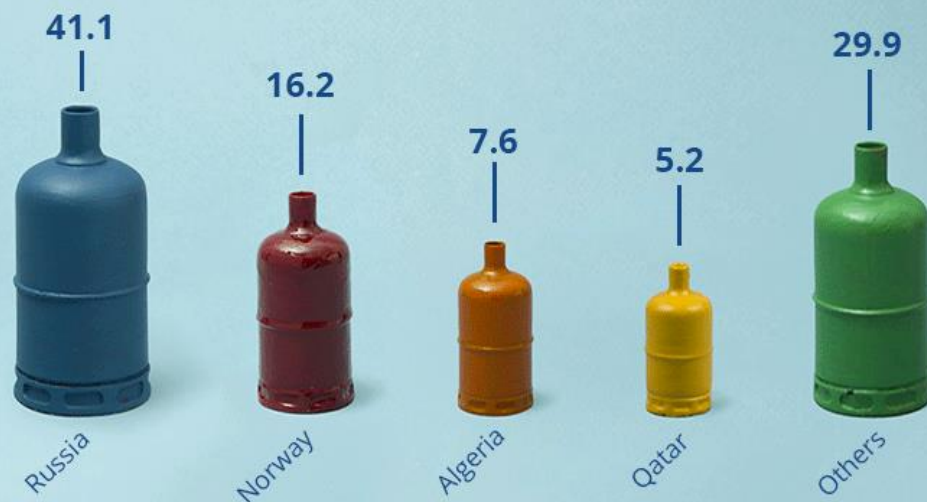
statista

Eiropas Savienības «apņemšanās 2030»

- ▶ Eiropa ir izsludinājusi apņemšanos līdz 2030. gadam samazināt oglekļa emisijas par 55% salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni, līdz 2050. gadam kļūstot par klimatneitrālu kontinentu.
- ▶ Taču ieviešot stingru politiku oglekļa emisiju samazināšanai tikai Eiropā, iecerētie pasākumi varētu nenest lielus rezultātus, jo būs uzņēmēji, kas savu oglekļietilpīgo ražošanu gribēs pārcelt uz trešajām valstīm, kuru vides un klimata rīcībpolitika nav tik stingra.
- ▶ Lai mazinātu centienus oglekļa emisijas pārcelt ārpus Eiropas, Eiropas Komisija ir ierosinājusi jau no 2023. gada ieviest **oglekļa ievedkorekcijas mehānismu (OIKM)** - sistēmu, kas, ievērojot Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteikumus un citas starptautiskas saistības, nodrošinās, ka ES importētāji iegādāsies oglekļa sertifikātus par tādu oglekļa cenu, kāda būtu maksājama, ja preces būtu ražotas atbilstoši ES oglekļa cenas veidošanas noteikumiem.
- ▶ Ja trešās valsts ražotājs varēs pierādīt, ka tas jau ir samaksājis cenu par oglekli, kas izmantots importēto preču ražošanā trešajā valstī, tad šīs izmaksas ES importētājam būs atskaitāmas. OIKM palīdzēs mazināt oglekļa emisiju pārvirzes risku, mudinot trešo valstu ražotājus padarīt savus ražošanas procesus nekaitīgākus videi.

EU imports of natural gas

by partners 2019 (%)

EU imports of solid fuel

by partners 2019 (%)

Shares based on thousand tonnes
Imports from not specified countries excluded
Source : Eurostat

EU imports of crude oil

by partners 2019 (%)

Shares based on thousand tonnes
Imports from not specified countries excluded
Source : Eurostat

2021 Pētījumā “Jaunatne Vācijā”, ko divas reizes gadā veic pētnieki Klauss Hurrelmans un Saimons Šnecers, atklājās, ka **56 procenti 14-19 gadus vecu jauniešu uzskata klimatu par vissvarīgāko tēmu**, ar kuru šobrīd saskaras sabiedrība. Tomēr tikai **26 procenti** sacīja, ka labprāt iztīktu bez dzīvnieku izcelsmes produktiem, **27 procenti** sacīja, ka ir gatavi atteikties no lidošanas, un **18 procenti** teica, ka varētu iedomāties, ja viņiem nebūtu privātas automašīnas...

EIB Climate Survey

Percentage of respondents in favour of stricter measures to fight climate change.

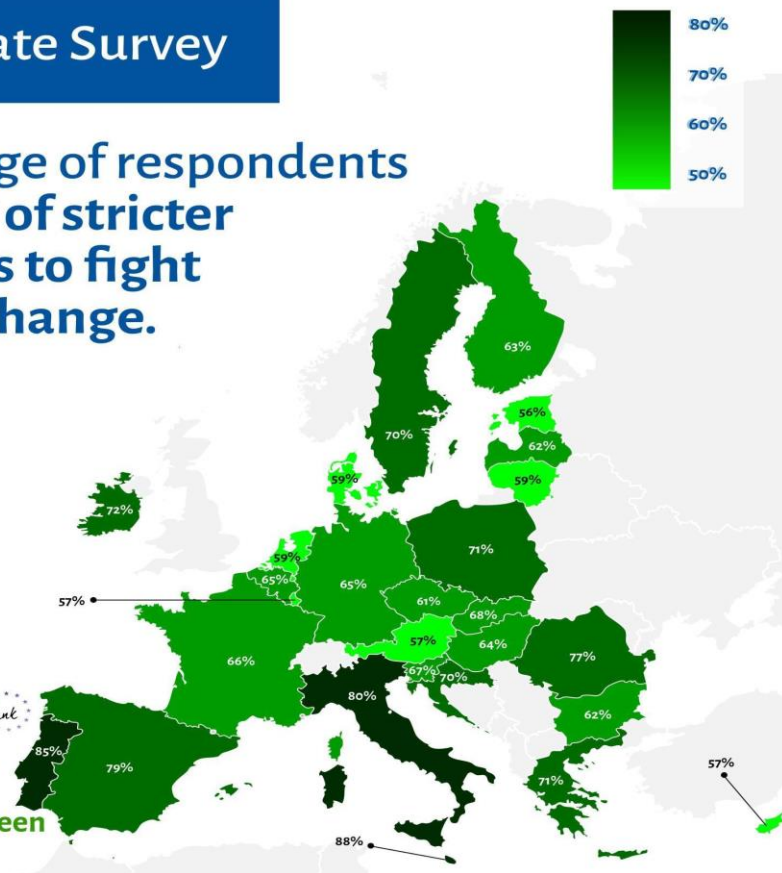

70%

Source: BVA for the EIB

#TheFutureIsGreen

Lielākā daļa vāciešu 2021.gadā uzskata, ka klimata pārmaiņu novēršanai ir jābūt daļai no ekonomikas atveseļošanās pēc COVID-19. Aptaujā ES, ASV un Ķīnā, ko veica Eiropas Investīciju banka (EIB), liecina, ka 63 procenti vāciešu uzskata emisiju samazinājumam jābūt daļa no atjaunošanas programmas, salīdzinot ar 57 procentiem Eiropā. Apmēram puse Vācijas iedzīvotāju (51%) saka, ka klimata pārmaiņas ir viena no trim lielākajām problēmām, ar ko valsts saskaras, kā arī ekonomikas un finanšu problēmas (43%) un pandēmija (68%). Pirms pandēmijas vairāk vāciešu (59%) novērtēja klimata pārmaiņas kā vienu no trim lielākajām problēmām 2020. gadā.

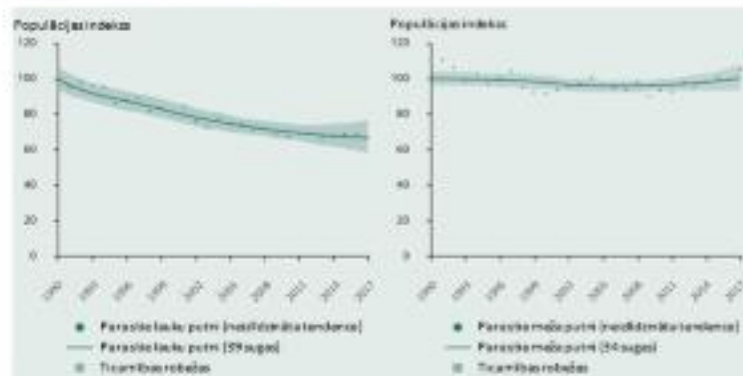
Mežu saglabāšanas stāvoklis pa reģioniem, sākot no 2018. gada

© EVA, 2020. gads, EVA ziņojums Nr. 10/2020, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem ziņojumiem saskaņā ar Ģimenes direktīvas 17. pantu un ES novērtējumu procentuālo daļu.

Situācija ir pozitīvāka dažos mežu biodaudzveidības līmeņu elementos: ES no 1990. līdz 2011. gadam parasto meža putnu indekss bija samazinājies par 3 %, taču kopš tā laika tas ir atgūts

Putnu indekss uzrāda labākus rezultātus mežos nekā lauksaimniecības zemēs

© EVA, 2020. gads, EVA ziņojums Nr. 10/2020.

Attiecībā uz meža sugu, kas nav putni, tendencēm tikai 6 % ir uzlabojušies, taču 27 % – pasliktinājušies

Mērķrādītāji, kas attiecībā uz bioloģisko daudzveidību mežos noteikti starptautiskajās saistībās

5. mērķrādītājs

Līdz 2020. gadam visu dabisko dzīvotņu, tostarp mežu, izušanas temps tiek samazināts vismaz uz pusi un, ja iespējams, gandrīz līdz nullei, kā arī tiek ievērojami samazināta degradācija un fragmentācija.

7. mērķrādītājs

Līdz 2020. gadam lauksaimniecības, akvakultūras un mežsaimniecības platības ir jāapsaimnieko ilgtspējīgi, nodrošinot biodaudzveidības saglabāšanu.

15. ilgtspējīgas attīstības mērķis

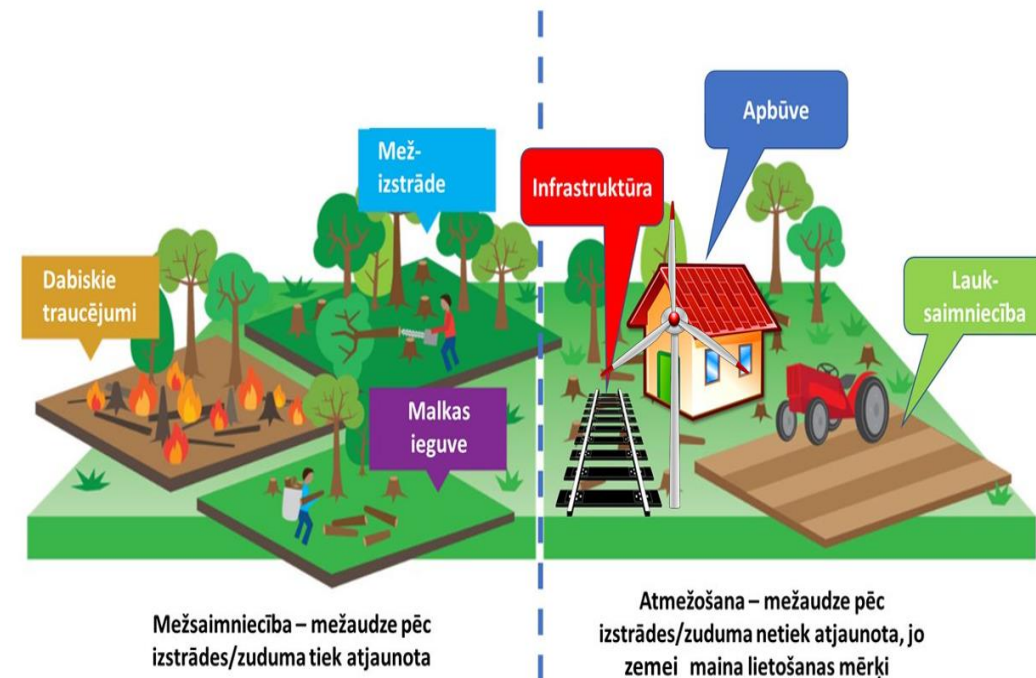
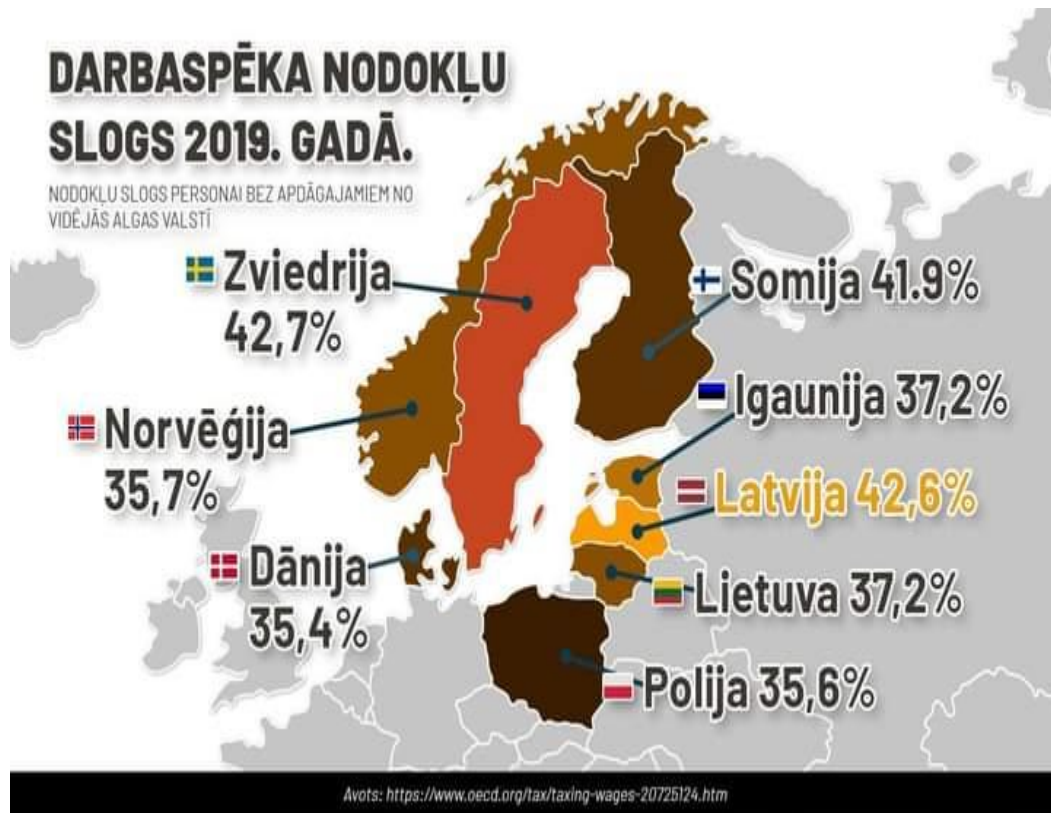
Aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes ekosistēmas ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, apkarot pārtuksnešošanu un novērst zemes degradāciju, veicināt tās atjaunošanu un apturēt biodaudzveidības izzušanu.

Citas starptautiskās konvencijas, kas attiecas uz mežiem, pievēršas tādām tēmām kā biodaudzveidība, klimata pārmaiņas un pārtuksnešošanās. Šo konvenciju vidū ir ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām (UNFCCC) un ANO Konvencija par cīņu pret pārtuksnešošanu. Ministru konference par mežu aizsardzību Eiropā, zināma arī kā Forest Europe, ir brīvprātīgs augsta līmeņa process, kura mērķis ir stiprināt starpvaldību dialogu un sadarbību mežu politikas jomā visā kontinentā. Tā izstrādā kopīgas stratēģijas tās 47 parakstītājām (46 valstis un ES), lai aizsargātu un ilgtspējīgi apsaimniekotu to mežus.

ES Līguma 3. pants nosaka, ka Eiropas Savienības darbība ir vēsta uz to, lai panāktu stabili Eiropas attīstību, kuras pamatā cita starpā ir vides augsta līmeņa aizsardzība un tās kvalitātes uzlabošana. Vairākas ES politikas jomas ietekmē mežus. Mežu apsaimniekošana, saglabāšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām un to ilgtspējīga izmantošana ir starp galvenajiem lauku attīstības mērķiem kopējā lauksaimniecības

DARBASPĒKA NODOKĻU SLOGS 2019. GADĀ.

NODOKĻU SLOGS PERSONAI BEZ APDĀGAJAMIEM NO
VIDĒJĀS ALGAS VALSTĪ

ES Zaļais Kurss, Taksonomija, Klimata obligāciju standarts, bioloģiskās daudzveidības stratēģija utt.utjp.

ES Taksonomijas Regula. Mežsaimniecība.

Klimata pārmaiņu rezultātā meža ekosistēmu noslodze arvien pieaug. Lai ES sasniegtu klimatneitralitāti un veselīgu vidi, Eiropas Savienībā ir jāpalielina mežiem klātā platība un jāuzlabo meža kvalitāte. Pamatojoties uz 2030. gada bioloģiskās daudzveidības stratēģiju, Komisija gatavo jaunu ES meža stratēģiju, kas aptvers pilnu meža ciklu un popularizēs daudzus mežu sniegtos pakalpojumus

1.3. Meža apsaimniekošana

Darbības apraksts

Mežu apsaimniekošana, kā noteikts valsts tiesību aktos. Ja valsts tiesību aktos šādas definīcijas nav, mežu apsaimniekošana attiecas uz jebkuru saimniecisku darbību, kas izriet no sistēmas, kas piemērojama mežam un ietekmē meža ekoloģiskās, ekonomiskās vai sociālās funkcijas. Meža apsaimniekošana neietver zemes lietojuma maiņu, un tā notiek uz zemes, kas atbilst meža definīcijai, kas noteikta valsts tiesību aktos, vai, ja tāda nav noteikta, FAO meža definīcijai.

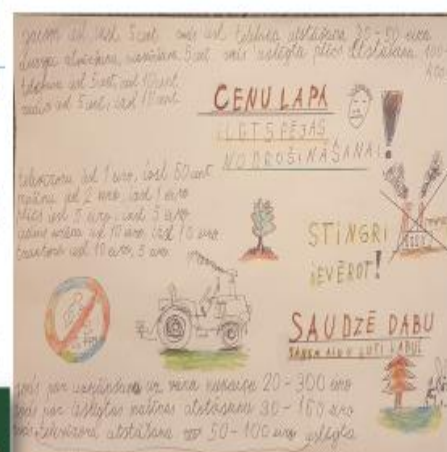
1.3. Meža apsaimniekošanas sistēmu ilgtspēja, kā dokumentēts 1.1. punktā minētajā plānā, tiek nodrošināta, izvēloties vienīgāko no šādām pieejām:

a) meža apsaimniekošana atbilst valstī piemērojamajai ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas definīcijai; b) meža apsaimniekošana atbilst Forest Europe ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas definīcijai un Paneiropas darbības līmeņa pamatnostādņēm ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai; c) esošā apsaimniekošanas sistēma atbilst meža ilgtspējības kritērijiem, kas noteikti Direktīvas (ES) 2018/2001 29. panta 6. punktā

2. Revīzija
Divu gadu laikā pēc darbības sākuma un pēc tam ik pēc 10 gadiem darbības atbilstību būtiskajiem klimata pārmaiņu mazināšanas kritērijiem un būtiska kaitējuma nenodarīšanas principa kritērijiem verificē viena no šīm iestādēm:
a) attiecīgais valsts kompetentās iestādes;
b) neatkarīgs sertificētājs, kas ir trešā puse, pēc valsts iestāžu vai darbības veicēja pieprasījuma. Lai samazinātu izmaksas, revīziju var veikt kopā ar jebkuru meža sertifikāciju, klimata sertifikāciju vai citu revīziju. Neatkarīgajam sertificētājam, kas ir trešā puse, nedrīkst būt interešu konflikta attiecībā pret īpašnieku vai finansētāju, un sertificētājs nedrīkst būt iesaistīts darbības attīstībā vai nodrošināšanā.

ES Zaļais Kurss, Taksonomija, Fit for 55, ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija, dabas aizsardzības prasību

Zaļā izaugsme (green growth) ir termins, kas raksturo rādītāju ekonomisko izaugsmi, kas ilgtspējīgi izmanto dabas resursus. Tās nozīmē veicināt ekonomisko izaugsmi un attīstību vienlaikus nodrošinot, ka dabas resursi turpina vides pakalpojumu sniegšanu, uz kuriem balstās pašreizējās un nākamās paaudzes labklājība.

Oglekļa ievedkorekcijas mehānisms

OIKM

- ▶ Lai mazinātu centienus oglekļa emisijas pārcelt ārpus Eiropas, Eiropas Komisija ir ierosinājusi jau no 2023. gada ieviest oglekļa ievedkorekcijas mehānismu (OIKM) - sistēmu, kas, ievērojot Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteikumus un citas starptautiskas saistības, nodrošinās, ka ES importētāji iegādāsies oglekļa sertifikātus par tādu oglekļa cenu, kāda būtu maksājama, ja preces būtu ražotas atbilstoši ES oglekļa cenas veidošanas noteikumiem.
- ▶ Ja trešās valsts ražotājs varēs pierādīt, ka tas jau ir samaksājis cenu par oglekli, kas izmantots importēto preču ražošanā trešajā valstī, tad šīs izmaksas ES importētājam būs atskaitāmas.
- ▶ OIKM palīdzēs mazināt oglekļa emisiju pārvirzes risku, mudinot trešo valstu ražotājus padarīt savus ražošanas procesus nekaitīgākus videi.

Oglekļa ievedkorekcijas mehānisms

... OIKM ...

- ▶ Sertifikātu cenu aprēķinās atkarībā no kvotu nedēļas vidējās izsoles cenas, kas izteikta eiro par tonnu emitētā CO₂. Lai iegādātos OIKM sertifikātus, preču importētājiem pašiem vai ar pārstāvja starpniecību būs jāreģistrējas valsts iestādē, kas būs atbildīga par sertifikātu administrēšanu. Šī iestāde būs atbildīga arī par OIKM sertifikātu pārdošanu importētājiem.
- ▶ OIKM piemēros elektroenerģijai, kas saražota tādās valstīs, kuras savus elektroenerģijas tirgus vēl nav integrējušas ES tirgos.
- ▶ Lai ES importētu preces, uz kurām attiecas OIKM, katru gadu importētājiem līdz 31. maijam būs jādeklarē iepriekšējā gadā ES importēto preču daudzums un šo preču ražošanas procesā radušos emisiju apmērs. Vienlaikus importētājiem būs jānodod par sertifikātu administrēšanu atbildīgajai valsts iestādei no tās iepriekš iegādātie OIKM sertifikāti.

Oglekļa ievedkorekcijas mehānisms

... OIKM ...

Tādējādi ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā importētāji maksās tādu pašu oglekļa cenu kā vietējie ražotāji, un OIKM nodrošinās vienlīdzīgu attieksmi pret ES ražotajām precēm un importu no citām valstīm un izvairīsies no oglekļa emisiju pārvirzes.

Pārejas posmā no 2023. gada līdz 2025. gada beigām importētājiem būs jāziņo par precēs iegultajām emisijām, bet vēl nebūs jāmaksā finanšu korekcija. Tādā veidā tiks atvēlēts laiks galīgās sistēmas izveidei.

Šis pārejas posms kopā ar pakāpenisku OIKM ieviešanu laika gaitā ļaus ES un trešo valstu uzņēmumiem, kā arī iestādēm īstenot rūpīgu, prognozējamu un samērīgu pāreju. Tiklīdz 2026. gadā galīgā sistēma sāks darboties pilnībā, ES importētājiem katru gadu būs jādeklarē iepriekšējā gadā ES importēto preču kopējais daudzums un ar to saistītās iegultās emisijas un jānodod attiecīgs OIKM sertifikātu daudzums.

Sertifikācijas standarti - Verra piemērs

- ▶ 1.Verra izstrādā un pārvalda standartus, kas ir piemērojami visā pasaulē un veicina darbību dažādās nozarēs un aktivitātēs.
2.Verras standartiem un programmām uzticas plašs ieinteresēto pušu loks, tie nodrošina novatoriskus risinājumus vides un sociālajām problēmām un darbojas cilvēku un planētas labā, atbalstot projektus un aktivitātes, kas sniedz virkni labumu kopienām un to apkārtējai videi.
- ▶ VCS programma ir pasaulē visplašāk izmantotā brīvprātīgā SEG programma. Gandrīz 1700 sertificēti VCS projekti ir kopīgi samazinājuši vai izvadījuši vairāk nekā 630 miljonus tonnu oglekļa un citu SEG emisiju no atmosfēras.
- ▶ Izmantojot oglekļa tirgus, subjekti var neitralizēt vai *kompensēt* savas emisijas, atceļot oglekļa kredītus, kas iegūti projektos, kuri samazina SEG emisijas citur
- ▶ VCS programmas darbs - nodrošināt emisiju samazināšanas projektu ticamību.
- ▶ Kad projekti ir sertificēti atbilstoši VCS programmas stingrajam noteikumu un prasību kopumam, projektu izstrādātājiem var izsniegt tirgojamus SEG kredītus, ko mēs saucam par Verified Carbon Units (VCU). Šos VCU pēc tam var pārdot atklātā tirgū, un privātpersonas un uzņēmumi tos var izņemt, lai kompensētu savas emisijas. Laika gaitā šī elastība novirza finansējumu tīriem, inovatīviem uzņēmumiem un tehnoloģijām.

**Verified Carbon
Standard**

Climate, Community & Biodiversity Standards

- Klimata, kopienas un bioloģiskās daudzveidības (CCB) standarti nosaka projektus, kas vienlaikus risina klimata pārmaiņas, atbalsta vietējās kopienas un mazos saimniekus un saglabā bioloģisko daudzveidību.

Jurisdictional & Nested REDD+

- Pasaulē pirmā uzskaites un verifikācijas sistēma jurisdikcijas REDD+ programmām un projektiem
- Tā tika izstrādāta kā tirgum gatava uzskaites un kreditēšanas sistēma, lai katalizētu spēcīgas meža saglabāšanas darbības, kas sniedz nozīmīgus līdzlabumus kopienām, kas tos uztur, vienlaikus atbalstot valstu valdības to ilgtermiņa klimata mērķu sasniegšanā.

**Sustainable Development
Verified Impact Standard**

Ilgospējīgas attīstības pārbaudītās ietekmes standarts (SD VISTA) ir elastīga sistēma, lai novērtētu un ziņotu par ilgtspējīgas attīstības ieguvumiem, ko sniedz uz projektiem balstītas darbības, palīdzot atvērt jaunus finansējuma avotus

LANDSCALE

LandScale ir sadarbības iniciatīva, kuru vada Verra, Rainforest Alliance un Conservation International.

LandScale ir rīks ainavas ilgtspējības novērtēšanai un komunikācijai

**Plastic Waste
Reduction Standard**

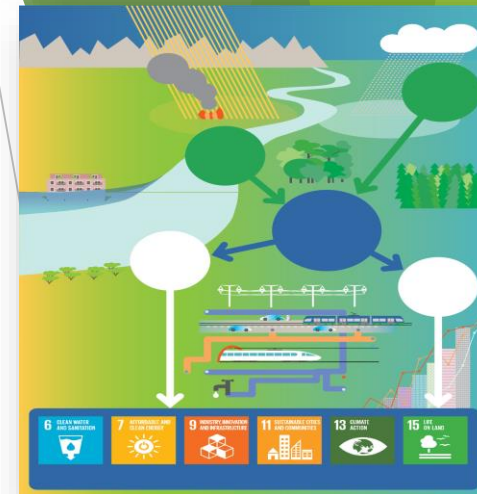
Plastmasas atkritumu samazināšanas programma (Plastmasas programma) nodrošina jaunu vai paplašinātu atkritumu savākšanas un pārstrādes projektu stabilu ietekmes novērtējumu.

Klimata obligāciju standarts un sertifikācijas sistēma

Climate Bonds Initiative ir starptautiska ar investīcijām saistīta bezpeļņas organizācija. Tā ir dibināta 2010. gadā Lielbritānijā, lai veicinātu liela mēroga investīcijas, kas nodrošinās zemas oglekļa emisijas un pret klimata pārmaiņām noturīgu pasaules ekonomiku.

Climate Bonds mērķis ir mobilizēt investorus, nozari un valdību, lai veicinātu zaļo investīciju uzsākšanu tādā ātrumā un apjomā, kāds ir nepieciešams, lai nepieļautu bīstamas klimata pārmaiņas

Sertifikācijas sistēma **sniedz iespēju** investoriem, valdībām un citām ieinteresētām personām **identificēt investīcijas, kas veicina pret klimata pārmaiņām noturīgus risinājumus** ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, un noteikt to prioritāti, kā arī nepieļaut «zaļmaldināšanu»

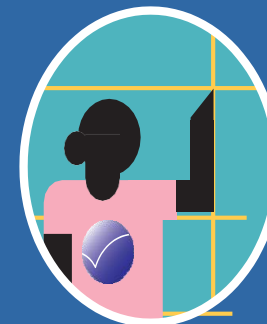
Klimata obligāciju standartu un Sertifikācijas sistēmu veido galvenais dokuments – Klimata obligāciju standarts, versija 3.0, **Klimata obligāciju taksonomija**, **Nozaru atbilstības kritēriji**, vadlīniju materiāli un sertifikācijas dokumenti.

- ▶ Klimata obligāciju standarta un Sertifikācijas sistēmas mērķis ir zaļo obligāciju tirgū nodrošināt uzticēšanos un pārliecību, kas ir vajadzīgas, lai sasniegtu atbilstošu izmantošanas mērogu.
- ▶ Nolūkā sasniegt starptautiskos mērķus klimata jomā kritiski svarīga ir vispārējā parāda kapitāla tirgus aktivizēšana, lai finansētu un refinansētu ar klimatu saistītus projektus un aktīvus.
- ▶ Zaļo obligāciju un zaļo aizdevumu strikta marķēšana ir svarīga prasība dalībai vispārējā tirgū.
- ▶ Starptautiskā **Klimata obligāciju standarta padome**, kurā ietilpst lieli institucionālie investori un vadošās vides NVO, pastāvīgi pārrauga Klimata obligāciju standartu, Apstiprinātos verificētājus, Sertifikācijas sistēmu, kā arī lēmumus par Sertificēšanu.
- ▶ Ikdienas darbības un lēmumu pieņemšana ir deleģēta **Klimata obligāciju standarta sekretariātam**.

Ko nozīmē Sertifikācijas zīme?

Sertifikācija saskaņā ar Klimata obligāciju standartu apliecina, ka obligācija, aizdevums vai cits parāda instruments:

1

Pilnībā atbilst zaļo obligāciju principiem un/vai zaļo aizdevumu principiem

2

Izmanto paraugpraksi iekšējai kontrolei, izsekošanai, ziņošanai un verificācijai

3

Finansē aktīvus atbilstoši Parīzes klimata nolīguma mērķu sasniegšanai

Sertifikācijas prasības. Pirms un pēc emisijas...

Klimata obligāciju standarta prasības iedalās atbilstoši diviem obligācijas emisijas vai aizdevuma vai cita parāda instrumenta darījuma noslēgšanas posmiem:

Pirmsemisijas prasības — attiecas uz emitentiem, kuri vēlas veikt sertifikāciju pirms emisijas.

Pēcemisijas prasības — attiecas uz emitentiem, kuri vēlas regulāru sertifikāciju pēc emisijas.

Sertifikācija ir pieejama arī obligācijām, kas ir emitētas, un aizdevumiem vai citiem parāda instrumentiem, par kuriem ir noslēgti darījumi. Šajos gadījumos emitentiem ir jāizpilda tikai standartā noteiktās prasības pēc emisijas.

Emitenti var pieteikties sertifikēšanai jebkurā laikā, kamēr parāda instruments nav atmaksāts.

Emitentiem, kas bieži slēdz sertifikētus darījumus, ir pieejama programmatiska sertifikācija. Šī opcija piedāvā daudzveidīgākas iespējas un samazina verificācijas slogu emitentiem, kuriem ir liela apjoma vai ilgtermiņa zaļo obligāciju vai ilgtspējas finanšu programmas.

Sertifikācijas procesā ir obligāta **apstiprināta verificētāja** veikta verificācija. Regulārā sertifikācija ietver prasību katru gadu sagatavot publiskojamu ziņojumu.

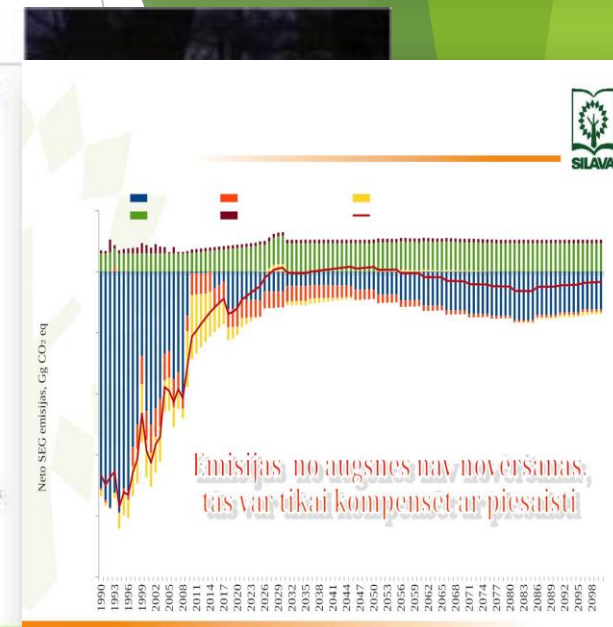
Piemēram, ja Sertificētas klimata obligācijas mērķis ir finansēt saules elektrostacijas kādā reģionā un tai tiek veikta sertifikēšana uz šāda pamata, emitents savā Zaļo obligāciju satvarā drīkst lietot tikai saules enerģijas nozares atbilstības kritērijus kā pamatu atlases procesā.

Ja emitents vēlāk vēlas pielāgot mērķus un piešķirt neto ieņēmumus plašākam nominēto projektu un aktīvu klāstam, piemēram, hidroelektrostacijām, ūdens infrastruktūrai vai meža resursiem, tam atlases procesā ir jāizmanto attiecīgo nozaru atbilstības kritēriji. Šajos nozaru atbilstības kritērijos var būt iekļauti sarežģītāki atbilstības kritēriji vai tehniskās prasības nekā sākotnējās sertifikācijas laikā izskatītie.

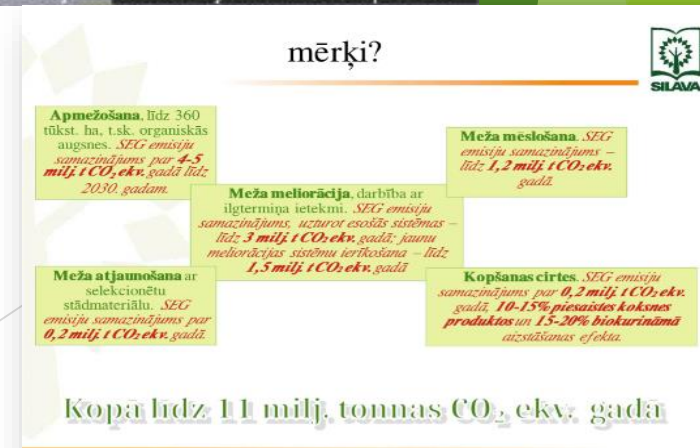
Patiesībā ir tā. Situācija Eiropā un Latvijā

Oglekli absorbējošās ekosistēmas kopējā meža biomasā, pieaugums ES 1990.-2020.gadā: 5%

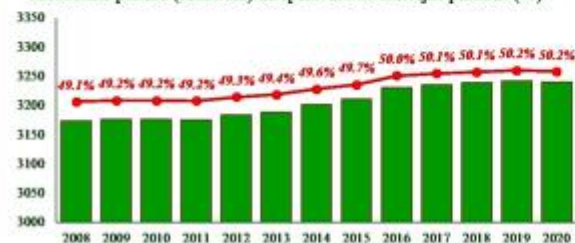
“LIFE REstore” projekta “Degradētu kūdrāju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā” ietvaros veiktais pētījums diezgan šokējoši atklāja būtisku SEG (siltumnīcefekta gāzu) emisiju faktoru atšķirību no starptautiski noteiktajiem emisiju faktoriem, proti, reālās emisijas Latvijā **izrādījās vidēji divas reizes mazākas**, nekā līdz šim tika aprēķinātas.

CO₂ emisiju atšķirība kūdras ieguves laukos ir 60%, lauksaimniecībā izmantojamajās zemēs - 40-55%, mežos - 50-60%, bet ogulāju stādījumos - pat 80%. Vislielākās atšķirības starp pētījumā noteiktajiem un starptautiskajiem CO₂ emisiju faktoriem ir ilggadīgajiem zālājiem, apmežošanai, krūmmelleņu un dzērveņu audzēšanai. Izaicinājums

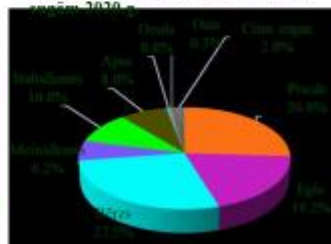

Zemju kategorija	Ipatsvars no Latvijas platības 2020. g.
Mežaudzes (ieskaitot meža definīcijai atbilstošās kokaudzes pamestās lauksaimniecības zemēs)	50.2%
Mežaudzes, izcirtumi un iznīkušas audzes	51.0%
Mežaudzes, izcirtumi, iznīkušas audzes un purvi	52.9%
Mežaudzes, izcirtumi, iznīkušas audzes, purvi, meža infrastruktūra un lauces	55.7%
Mežaudzes, izcirtumi, iznīkušas audzes, purvi, meža infrastruktūra, lauces, aizaugušas lauksaimniecības zemes un krūmāji	58.7%

Mežaudžu platība (tūkst. ha) un īpatsvars no Latvijas platības (%)

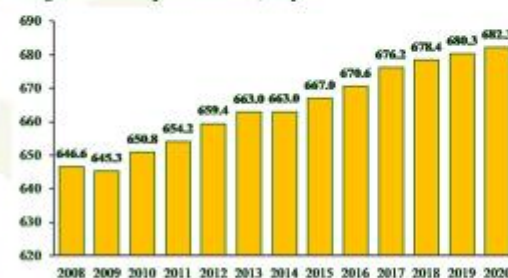

Mežaudžu sadalījums pa valdošajām

- Gadā izaug 26,8 milj. m³ (pirms 5 gadiem 27,3 milj. m³)
- Cilvēki nocērt vai nozāģē 18,1 milj. m³ (pirms 5 gadiem 17,1 milj. m³)
- Pārejos veidos dzīvi pabeidz 5,5 milj. m³ (pirms 5 gadiem 6,0 milj. m³)
- Pārī paliek 3,2 milj. m³ (pirms 5 gadiem 4,2 milj. m³)

Augošo koku krāja mežaudzēs, milj.m³

NB! Ikgadējais krājs pieaugums, uocirstais apjoms un stumbrus aprēķināts kā piecu gadu reitūniski vidējā vērtība zemju kategorijām mežaudzes, imitācijas audzes, izirtumi un bebru apbūdnājumi. Aprēķinos izmantots koka stumbrs tipums, ieskaitot galotni un mizu, bet neieskaitot celmu, zarus un saknes!

Ikdieniška mežsaimniecība

Meža resursu modeļēšana atbilstoši šī brīža mežsaimniecības praksei un pie līdzšinējā normatīvā regulējuma.

Alternatīva (progresīva vai mērktiecīga) mežsaimniecība

Meža audzēšana atbilstoši šī brīža zinātnieku izstrādātajām rekomendācijām. Meža resursu modelēšana ņemot vērā meža nozarē saskaņotās un valdībai piedāvātās galvenās cirtes (GC) caurmēra izmaiņas un ar koku ciršanas izmaiņām saistītās mežaudžu atjaunošanas nosacījumus.

Alternatīvas mežsaimniecības būtiskākās izmaiņas attiecībā pret ikdienišķo mežsaimniecību:

- izmaiņits GC caurmērs;
- nocērtot audzi GC pēc caurmēra to atjauno (antropogēni);
- atjauno, stādot mazāku koku skaitu;
- pakāpeniski palielināts atjaunoto (antropogēni) platību īpatsvars par 5% piecgadē;
- jaunaudžu kopšana tiek veikta ar lielāku intensitāti (atstājamo koku skaits mazāks);
- savlaicīgākas komerciālās kopšanas cirtes, kopšanu paredzot ar lielāku intensitāti jaunākās audzēs, bet ar mazāku intensitāti audzei tuvojoties vecumam;
- GC pēc caurmēra tiek modelēta arī valsts mežos 20% apmērā no aprēķinātās GC nocērtamās platības.

LVMi Silava vadošais pētnieks Tālis Gaitnieks
LVMi Silava vadošais pētnieks Āris Jansons
LVMi Silava vadošā pētniece Dagnija Lazdiņa
LVMi Silava vadošais pētnieks Andis Lazdiņš
LVMi Silava vadošais pētnieks Zane Lībiete
LVMi Silava vadošais pētnieks Kaspars Liepiņš
LVMi Silava vadošais pētnieks Jānis Ozoliņš
LVMi Silava vadošais pētnieks Dainis Ruņģis
LVMi Silava vadošais pētnieks Mārtiņš Zeps
**LVMi Silava Zinātniskā padome 2021. gada
11. jūnijā par padomes priekšsēdētāju
ievēlēja Tāli Gaitnieku, bet par priekšsēdētāja
vietnieku – Āri Jansonu.**

Bioloģiskā daudzveidība...

Ceturtdaļa mežu ir paredzēta
bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai

AIZSARGĀTĀ MEŽA PLATĪBA (EIROPA)

VIENĀDZĪGA SPĀNIJAS
PLATĪBAI

Zināšanas par bioloģiskās daudzveidības
stāvokli nepārtraukti palielinās

sugu skaits

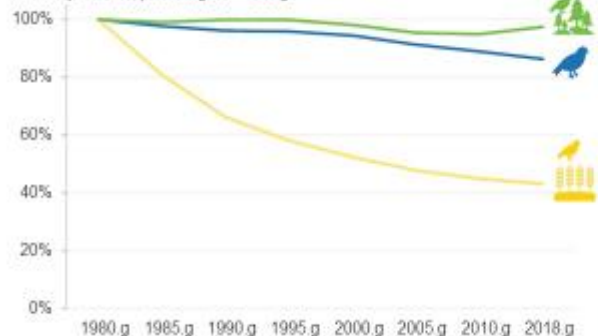
Visā pasaulē novērtēto sugu skaits

Avots: EON, Saksas
pārvalde

Meži nodrošina putniem drošu mājvietu

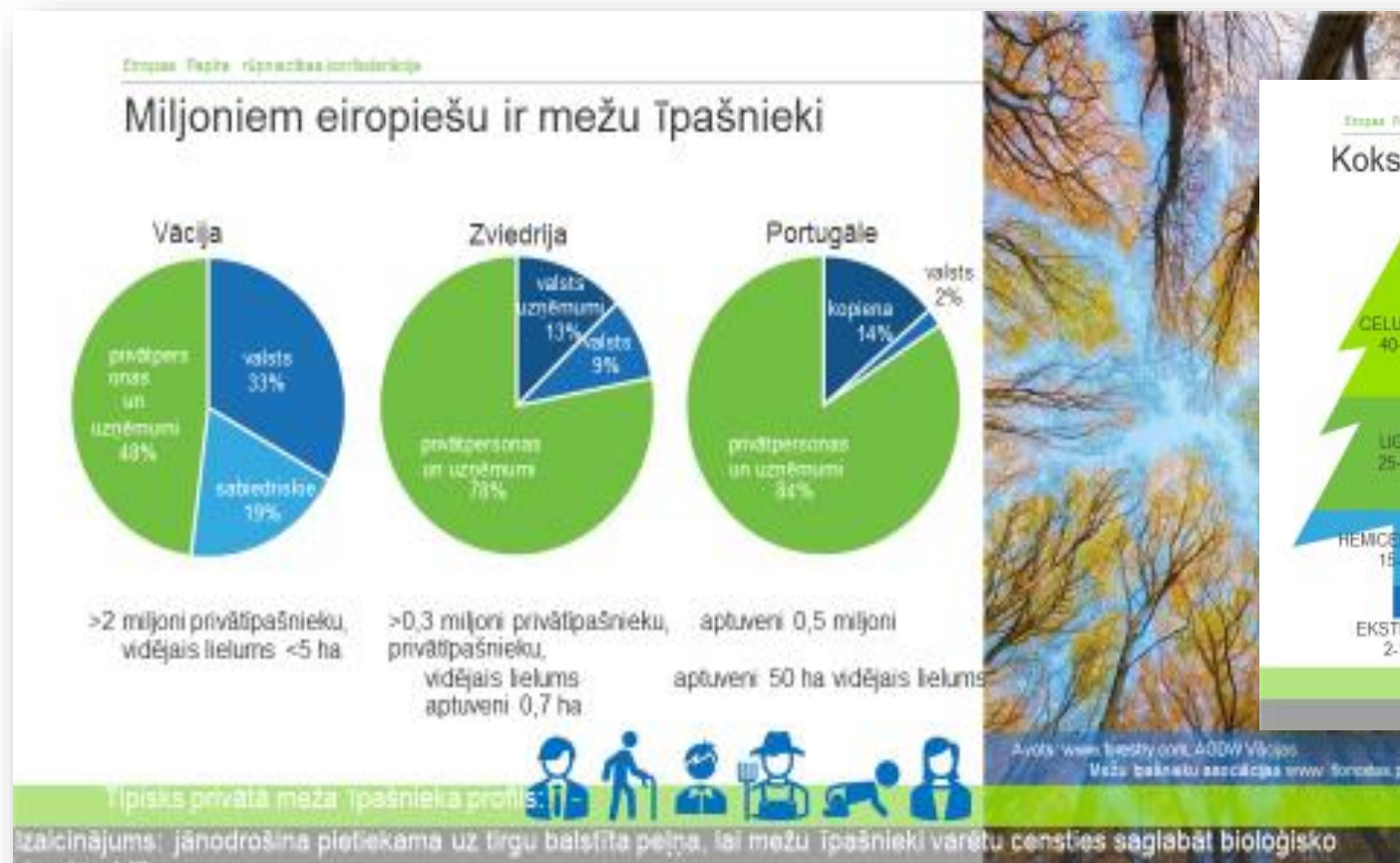
Iedzīvotāju indekss, pārskats gads = 1980. g.

Izaicinājums: lai nodrošinātu dzīvotņu daudzveidību, ir jāatļauj daudzveidīga mežu apsaimniekošana

Avots: EON, Saksas
pārvalde

Latvijā ir plaši pieejami dabas resursi, kas izmantojami videi draudzīgu, viedu, tautsaimniecības attīstībai nozīmīgu materiālu un pakalpojumu radīšanai

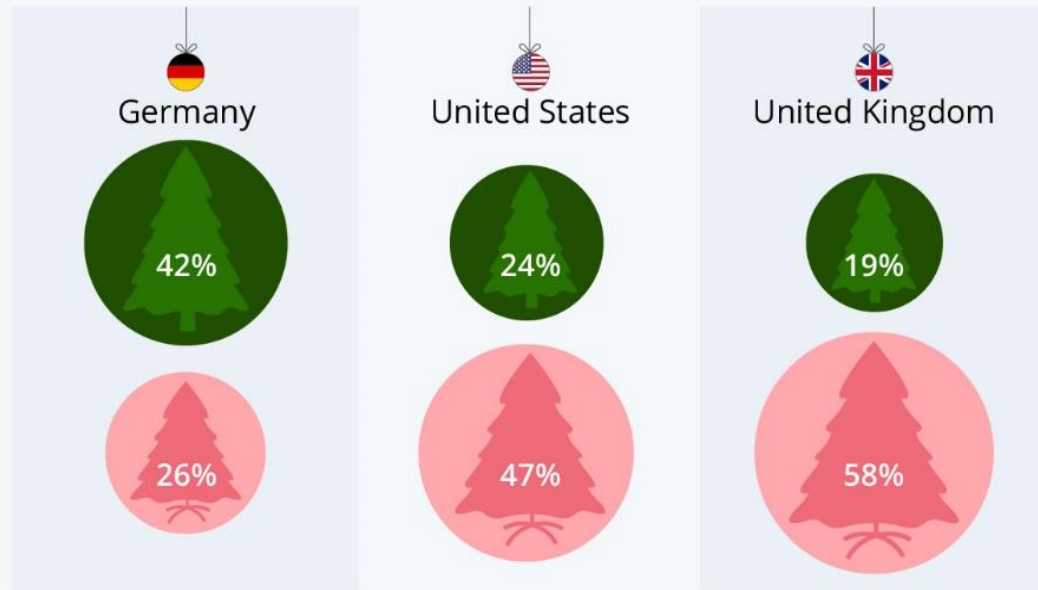
Nacionālās attīstības plāns 2021-2027

Rocking Around the Plastic Tree

Share of adults saying they will put up a Christmas tree in 2021, by type

● A real tree ● An artificial tree

n=1,000+ in each country. Conducted in November 2021.
Source: Statista Global Consumer Survey

statista

